

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2053 :: ANY XL

15 cèntims — Atrassats 30

BARCELONA 3 DE MAIG DE 1918

EL PRIMER BERRET DE PALLA

— Amb quatre pessetones ben 'gastades
ja tinc les multituds boca-badades.

PERFUMES NOVOS amb LOCIONS de "MYRRURGIA"

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 911
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS
ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista
Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
1 del Pl, núm. 10
TELÈFON A 4499

**CALÇATS FINS
I ECONÓMICS
DE TOTA MENA**

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

**ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"**
Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14
Hijos de VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

UII! UII!

Hi ha qui compra vestits i calçat usats i els paga a preus increïbles

Se fan tractes en la botiga i si convé se passa al domicili dels venedors

102, HOSPITAL, 102
Sucursal: Rambla de les Flors, 25, interior

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12 Teléfono 3332 A

El mejor music-hall de España

Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

ACTUAL GRAN ÉXITO
JESUSILLA UNAMUNO

OTRO GRAN ÉXITO
LOS SANTO FERRY

●●●●●●●●●●●●●●●●

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONS
ARTÍSTIQUES

FOTOLITOGRAFIA
FOTOGRAVAT
AUTOTIPIA
TRICROMIA

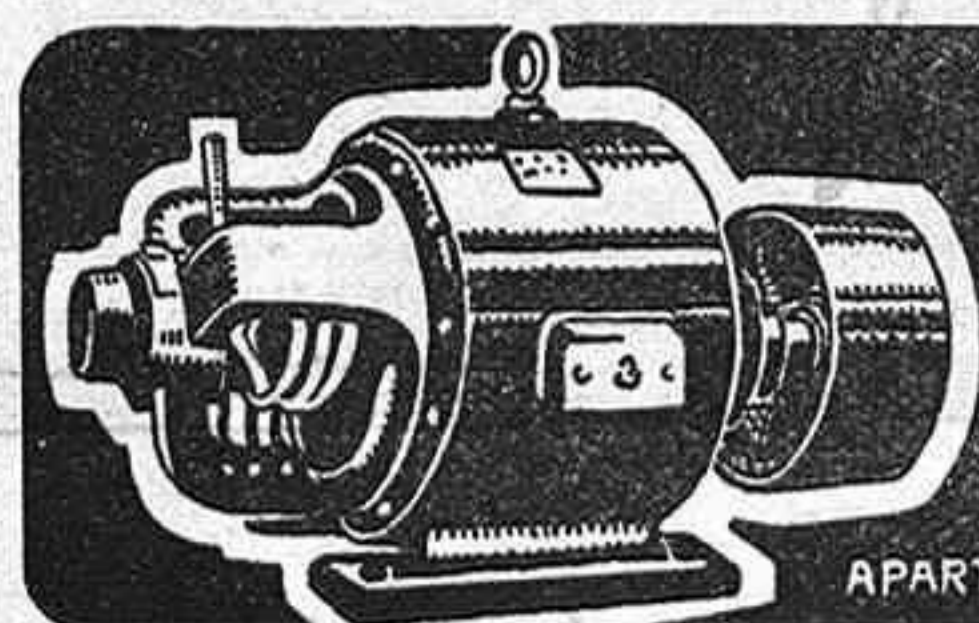
Aribau, núm. 9, interior
BARCELONA

●●●●●●●●●●●●●●●●

El mejor disolvente de los uratos
Asopia de las vías urinarias
Cóllicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifue
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Sinonimo: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa
ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS · ELECTRE-BOMBES · ALTERNADORS · TRANSFORMADORS
DINAMOS · VENTILADORS · ETC. · DEMANIN-SE PRESUPOSTOS ·

APARTAT 189 MÉNDEZ-NÚÑEZ Nº 17. TEL. A 1249

Imperialisme

ATALUNYA no serà encara un imperi, però va seguint, la seva acció, la mateixa via de tots els grans pobles. Un imperi, anglès, francès o alemany, envia de primer els seus viatjants de comerç a les terres inferiors, adquirint un mercat. Després del viatjant, els polítics s'immiscueixen en la vida íntima dels pobles, dominant-los directament o amb enmascarades influències. Finalment, després dels seus viatjants i de la seva política, els imperis fikuen en els pobles predestinats a domini, la seva ciència, el seu art i la seva literatura.

Heu's aquí el cas de Catalunya. Primer subjectàrem Espanya amb els nostres viatjants, després amb la «Lliga», i finalment, els nostres artistes i literats, s'han introduït a Madrid de tal manera que aviat reculliran més subsidis i glòries a Castella que en la nostra dolça i avara pàtria. *El Sol* no el fa l'Urgoiti, sinó l'Aguilera (D. Joaquim) i darrera de l'Aguilera han entrat en aquella casa En Joaquim Montaner i En Duran i Tortajada, l'Agulló, En Gual, En Pinilla i el nostre Reventós. Però el nostre Reventós, anomenat també «Moni», «Moritz», i «Leta»: i al qui En Cambó té el cor robat, encara que digui que no, i per lo tant, ple d'imperialisme, ha demanat no una columna, sinó tota una plana. I així per la plana infantil de *El Sol* feta per ell, els nens de Castella riuen les ganyotes que els hi fan desde les Rambles. Com aquells alemanys que es fan retratar amb nens belgues com a prova de que no se'ls mengen, tal volta veurem, editades per la «Lliga» unes estampes de propaganda que diran: «Catalanes haciendo reir a los niños madrileños». Perquè encara no són morts els temps d'En Moratín, quan per l'any 1816 escrivia: «No me tratan mal estos feroces catalaunos». Ens creuen ferrenys i males ànimes i no saben que tots tenim una mica d'aquest Ramon Reventós; cínic sentimental, que quan canta *Els Segadors* plora, i al cap de una estona escriu, tendre com un didot, unes auques per als nens castellans.

I si *El Sol* es nostre? què no succeirà amb els altres diaris? En Santiago Vinardell fa des de *El Heraldo* gestes deshonestes a la «Lliga»; En Marsillach segueix dedicant fantasies anti-catalanistes de l'any de l'Exposició a *El Li-*

beral; a *El Imparcial* hi escriuen—jo témporal jo mores!—En Marius Aguilar, En Gabriel Alomar i es de creure que serà cridat En Rovira i Virgili; a *La Nación*, finalment, i en totes les fulles equívokes subvencionades per l'embaixada alemanya, En *Xenius*.

Tenim els negocis, poseim els ministeris, invadim les redaccions i *Els Segadors* triomfen. Aquell «endarrera aquesta gent, tan ufana i tan soperba» s'està còmplint, diligent i exacte. La pobre gent ufana i soperba ens cedeix els seus llocs, es tira enrera i li arrabassem lo que més estimava, el pressupost i la «brillante y limpia prosa castellana». La darrera vegada que s'intentaren cantar *Els Segadors* a l'arribada d'En Ventosa el fracàs dels cantaires no fou per el públic silenci dels regionalistes, sinó perquè no tenim tan mal cor per a cantar-los, menaçant amb la fals als nostres subalterns.

Però tot perfecte imperialisme no es limita al viatjant, que és la vida material, ni a l'escriptor, que és la de l'esperit, ni al polític que és la de relació. Hi manca lo superfluu que devegades és lo necessari. Tot imperi ben organitzat darrera d'aquesta trinitat masculina, envia la representació femenina. I Catalunya si vol completar el seu imperi deù llençar cap a Madrid les seves dones.

Es clar que no parlem de les honestes i casolanes senyores, sino d'aquelles altres en les quals culmina la gràcia pròdiga de tot imperi. Les *cocottes* venen a ésser com la flor que els pobles es posen al trau. Però Catalunya imperialista gindrà prou força per a produir dones de sàbia sensualitat i de lleugers mondanismes? Aquí no hem tingut embaixadores, ni grans dames, ni aventureres, ni artistes. No han passat de regidores les nostres dones i en quant a llibertinatge encara estem en aquell «duro» clàssic que En Pitarra immortalitzà.

Nosaltres confiem en que la Lliga arrodonirà l'expandiment de Catalunya, aprofitant la dona per a la seva política. Un coixí pot ésser un gran confessorari polític, i uns llavis femenins poden tenir més poder que la gramàtica d'En Pompeu Fabra. Ja En Marquina, lloant la Carolina Otero, deia haurien après molts homes l'espanyol per a poder besar els seus llavis. Per a conjuguar el verb estimar amb una catalana, quants apendrien la nostra llengua!

Tenim per a l'exportació viatjants, polítics i escriptors. Ens manquen les dones. Si jo fos president de la Mancomunitat, obriria, per patriotisme, l'*Escola Catalana de cocottes*.

PARADOX

A CAU... D'ORELLA

La reforma municipal

Passen les sessions i els dies i no es discuteix ni es vota la reforma municipal. Es el destí de totes les reformes barcelonines, les municipals i les urbanes. Endevaldes els radicals reformistes donen conferències, omplen d'articles el seu diari i exhibeixen telefonemes del capdavanter. Els radicals antireformistes no cedeixen.

L'elecció per sufragi directe de l'alcalde, la supressió dels districtes, la creació d'un Consell municipal permanent, tot és per als radicals protestants paranyes de la «Lliga» que vol sacrificar la Democràcia. Nosaltres comprem perfectament aquesta oposició. Ara tots els regidors manen, discuteixen, donen credencials i reben agraïments. Aleshores...

Un ingenu regidor, nacionalista republicà, confessa la raó sobirana que els mou a no volguer acceptar la reforma:

—Amb el Consell permanent, serien deu senyors solament, deu, els que manarien. Ells s'ho farien tot, i nosaltres no fariem res. I això és Democràcia? O tots, o ningú. Es com si a l'Amèrica no hi poguessin anar més que deu. Seria democràtic? Doncs, el Municipi, és la Amèrica.

La ciutat dels comtes

Catalunya és comtat gran. Barcelona la ciutat dels comtes. Quan la monarquia concedeix un premi a la llealtat anticatalanista tria uns quants senyors i els fa comtes. Ni barons, ni marquesos; comtes. Està escrit en les estrelles.

Ara en els cines un altre, *El conde de Montecristo* ens trellada a les lectures de la joventut. Apareix l'Edmond Dantes i l'abad Farea i En Ferran de Montoyo i Mercé, la *Catalana*... Tornem a passar els nostres quinze anys.

Assistien a la projecció de la pel·lícula dues persona-

litats barcelonines. La comentaven, admirats de què la gentada s'apassionés per les velles aventures de l'Edmond Dantes, amb el mateix fervor de quan érem criatures. Una d'elles, passant el braç per l'espatlla de l'altra, agraïada fa poc amb un comtat, li digué, amb veu afalagadora:

—Res, aquest any hi han hagut dos comtes famosos, *El conde de Montecristo* i el comte de Caralt.

S. M. Pixa-olives

Nosaltres no voldríem ofendre al distingit regidor conegut per Pixaolives, retreient-li el seu motiu popular. Al contrari. Si realment efectua aqueixa operació uretral, confessem que és digne d'admiració. Solament Hèrcules tindria poder per a fer semblant operació que honora a qui la fa i a la producció nacional.

Però volem recullir amb el seu motiu, capaç de resoldre una part del conflicte de les subsistències, la manera plena de majestat amb què porta el càrrec. No fou tan altiu En Fivaller, davant dels reis.

Per al seu pit volgué la creu de Isabel la Catòlica i la obtingué. Per al seu despatx, desitjà una decorosa fotografia i l'ha aconseguida. De frac, amb la gramalla, el bastó amb borles, penjada al pit la medalla i a un costat la creu d'Isabel la Catòlica, el senyor Pixa-olives, apareix majestuós com un príncep en dia

des de cerimònia. El senyor Pixaolives, té, además de aquests honors i condecoracions, un passe del tramvia. Mes per a què ha de portar damunt el carnet innecessari, donada la seva nomenada i el seu prestigi?

—Passe—digué displicentment al cobrador l'altre dia.

—Veiam...

—He dit que passe.

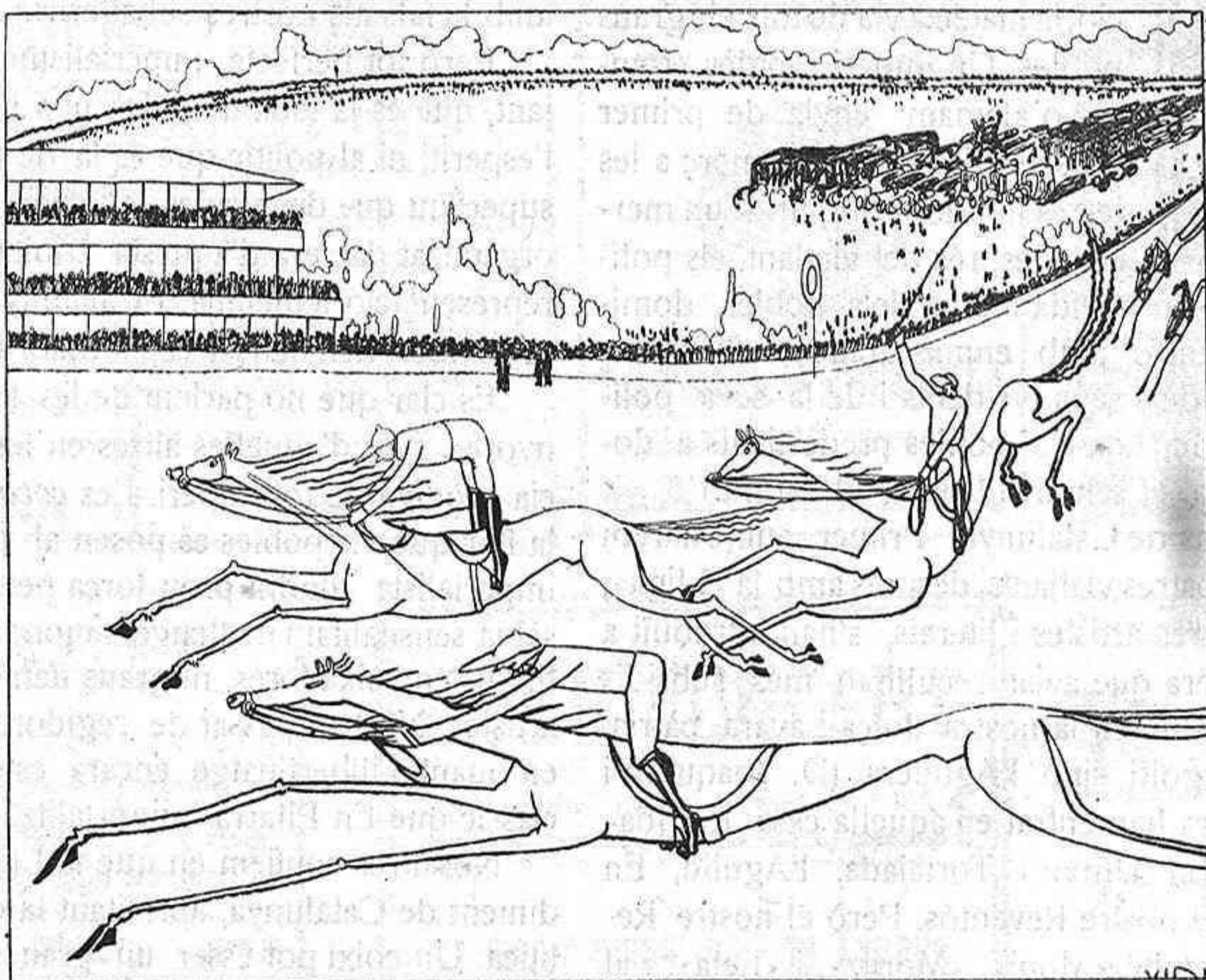
—Necessito veure'l.

El senyor Pixaolives, altiu, es treu la cartera i mostra la minúscula i bufona vareta de tinent d'alcalde.

—Això és una petita vara, però no un passe.

El senyor Pixaolives, aleshores, crida, gesticula, esbronca al cobrador. Els passatgers s'aixequen, el tramvia es detura, la gent comença a badar, intervé un guàrdia i el cobrador i el senyor Pixaolives són conduïts a la delegació.

Sic trānsit gloria mundi.

A LES CARRERES

VERDURES PRIMAVERALS

Verdures i tant verdures! com que no més sentint parlar d'algunes d'elles, sentint-ne el nom i prou ja hi han gents massa mal pensades i ademés pudoroses que es ruboritzen. Però aquí parlarem amb tota ignoscència dels fruits primaverals que s'anomenen pèsols, espàrrecs, escarxofes i maduixes. Si algú que no ens conegui, es pensa trobar quelcom pecaminós en nostre escrit, ja pot girar full i plegar el ram.

Parlem abans que tot dels aixerits pèsols. D'aquesta saborosa i diminuta llegúm n'hi ha de tres menes; millor, dos menes, una imitació i una broma que dura tot l'any. Les dos menes són la filla del país i l'anomenada d'Australia; els d'aquesta última producció, encare que ens fereixi al mig del cor, hem de confessar que són més grossos i més dolços. La imitació són els anomenats pèsols caputxins que es mengen amb esclofolla i tot i valdria més que se'n perdés la mena. La brometa de mal gènere que dura tot l'any, són els pèsols morts i conservats dintre de caps de llauna, que ens fan menjar amb arroç o amb badella durant l'estiu, la tardor i àdhuc l'hivern.

El temps dels pèsols, dels bons, dels aixerits pèsols, és ara. Abril i Maig. Ara es poden menjar bollits, amb un raig d'oli i vinagre; a l'anglesa, untats amb mantega i ou; amb truita... de mil maneres, però com poden i deuen menjar-se és ofegats, amb força cançalada, i pernil, i botifarra. Per lo que a mi toca, sempre ho he dit: Pèsols ofegats? Un deliri horrorós!

No sé qui devia ésser l'imbècil que d'una mossa que no sabia moure's, ne digué una fava. No n'has menjat mai tu de faves a la catalana amb butifarra de faves. Ara que, contra lo que creuen molts, les faves tenen d'ésser tendres, quan tenen tabella per a els cavalls.

Els espàrrecs, son moltes vegades un compromís quan se tenen convidats de fora. Devegades els tallen com si fossin un tall de llomillo. Aleshores lo que deuen patir ells, acostumats a que els xuclin; i sobre tot a que els xuclin ben untats amb mostaça i oli i vinagre i tot de coses picantes.

El defecte dels espàrrecs és que no pots xuclar-los i brollar a gibrelleta al ficarte al llit.

Sembla mentida, però contra el pensar de tothom, a mi no m'agraden les escarxofes. En canvi, anem a fer aldarull. No trigarem poc ni molt en sentir per carrers i places el crit de guerra de les protagonistes del hermós sainet d'En Vilanova: Hiiiiiii..... maduixes! Baixil! manarem. La minyona es barallarà amb elles i després de molt cridar ens en pujarà un plat, l'amanirem amb suc de taronja, o amb vi ranci, o amb res. Res del món té una aroma com les maduixes, res un agre-dols com elles. Sabeu, ara anava a fer uns versets en sa lloança, però no més se m'ha acudit unconsonant a maduixa, i plego. Mai dirien quin és? Cuixa! Res, som a la primavera.

MISSATGE

QUE L'ISCLE SOLER, EL DE LA PLAÇA DE SANT AGUSTÍ (IGUALTAT), ENVIA AN EL SEU COMPANYY EN LLEÓ FONTOVA AN EL PARC, PER MEDIACIÓ DE MOSSÈN BORRA

MIC Lleó; ja pots fer saber an En Balaguer i an En Vilanova, que des del diumenge, 21 d'abril, sóc de la vostra colla, la dels caps grossos enlairats, sols que a mi no m'han destinat a les afores, al costat vostre, pot-ser perquè En Gargallo m'ha fet brut de cara, mentre vosaltres la porteu neta i blanca i, al parc, els regidors

no hi admeten carabrats.

Saps on m'han empadronat? A la Plaça de Sant Agustí, el del carrer de l'Hospital, de cul a l'esglèsia i de botiga d'aquell rellotger, on cada dia hi anava a passar la cara a la estona, esperant l'hora dels lassaigs del «Romea». No han volgut que la perdi de vista.

M'hauria agradat molt més estar entre vosaltres, per moltes raons, tant per estar més acompanyat, com perquè us trobeu més enlairats, teniu un pedestal més esbelt i gaudiu, de més amples horitzons.

A mi, m'han posat arronçat d'espatlles, que sembla talment una ànima en pena, col·locat dalt d'una espècie de panteó de baratet, sens marbres ni pretensions, que'ls de càn Brusi diuen que és un adefesi.

Per a mirar a les criades, quan van a la Boqueria, tinc de fer gimnàstica, un esforç, un moviment d'espatlles extraordinari, que, a temps a venir, pot ésser-me dolorós i àdhuc fer-me agafar un mal gest a l'esquena. En canvi, vosaltres, sobretot tu i En Balaguer, veieu venir la gent de lluny i disfruteu de bones vistes; però jo, amb els pocs dies que hi ha que presideixo la plaça, he vist ja la friolera de més d'una dotzena d'enterraments. Que és trist això! com deia En Fuentes.

Ja sé que, a l'hivern, estaré més abrigat que vosaltres, encara que no em toqui el Sol, però ja la primavera i a l'estiu?

A la primavera, vosaltres sentiu els hermosos cants dels rossinyols, els refilets dels pinçons, la xerrameca dels verdums, i jo, en tot temps de l'any, en les meves orelles sols i ressonaran les rutinàries i gangoses cantúries dels clergues de Sant Agustí, entonant el *De profundis*, el *Dies iræ*, el *Qui veneris judicare vivos et mortuos sæculum per ignem* o tot lo més el *Miserere Dei*, que no el confonguis amb el del *Trovatore*.

Així mateix, vosaltres disfruteu del flaire de les flors, l'aroma de les herbes, mentre que el meu nas sols s'omplirà del fort flaire dels incens i, quan el vent ho disposi, dels agradables perfums (?) que surten del mercat de la Boqueria.

Per a impregnar-me de flaires naturals, que hauran de durar tot l'any, hauré d'esperar el Diumenge de rams pe! llorer, el Dijous i Divendres sants per la farigola i la diada de Sant Pons pels altres vegetals flairosos.

A vosaltres, al contemplar-vos els anants i vinents, l'un diu a l'altre:

«—Mira, aquest és En Balaguer, el cantaire del Montserrat; aquell d'allà és En Fontova, l'esquerrà d'*El ferrer de tall*, i allà baix hi ha En Vilanova, l'autor del *Qui... compra maduixes*.»

I a mi els que passen, quan van o surten de missa, em miren de reull i murmuren:

«—Què hi fa aqueix comediant aquí? mireu on ens l'han vingut a plantificar, bé el podrien haver-lo portat a una altra part que no fes nosa i no davant del temple de Déu.»

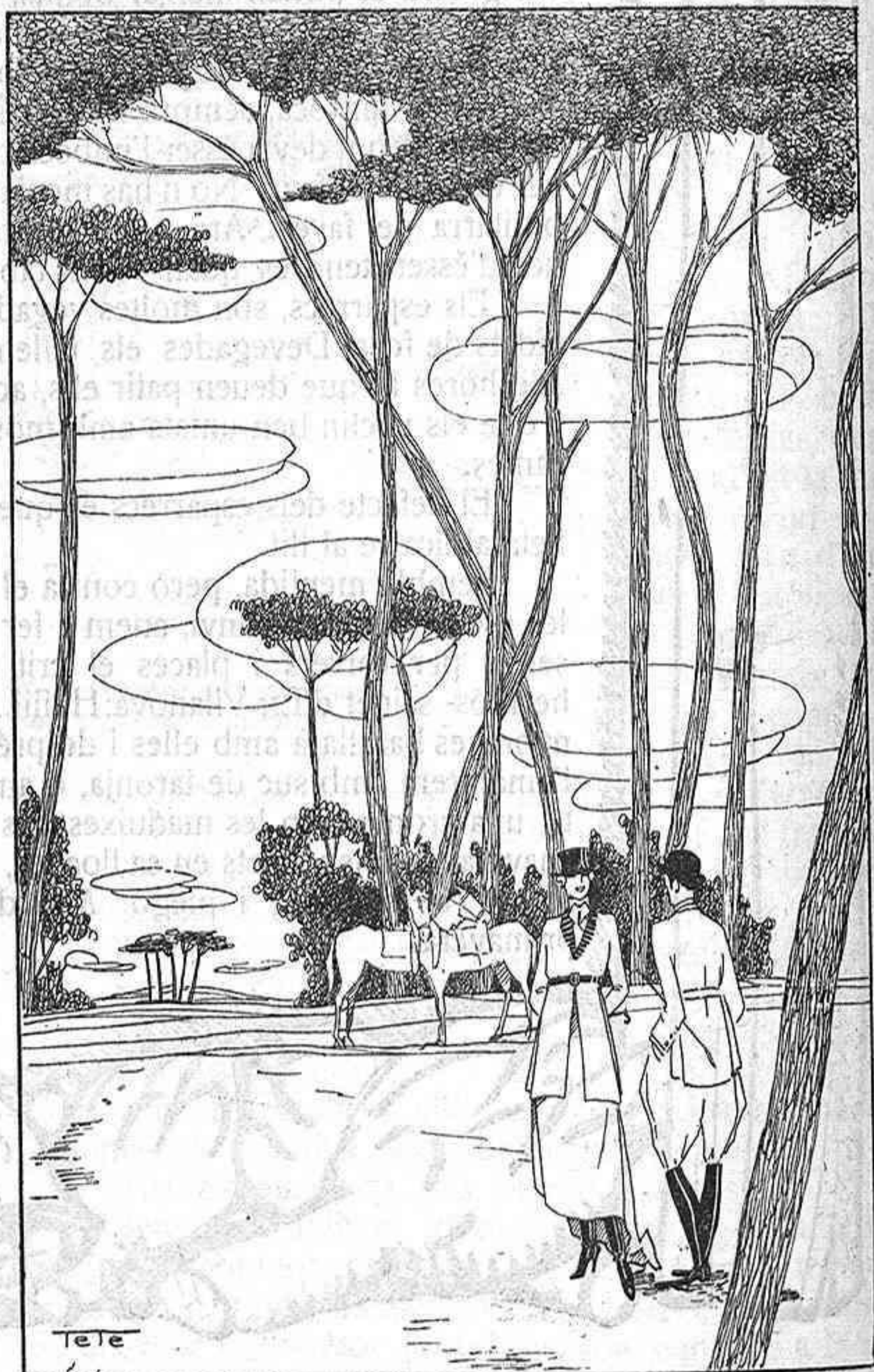
El vostre desplaçament és alegre, rialler; el meu és trist, fúnebre i no gaire net; al peu de la vostra efígie hi salta, brinca i hi juga la mainada, l'ignoscència; al peu de la meva s'hi despedeix el dol dels enterraments i, no lluny, s'hi satisfan certes necessitats.

I pensar que jo, en aquest món, hi havia fet més riure que plorar! Ara estic condemnat a sentir cada dia:

«—L'acompanyo al sentiment.

»—Gràcies.»

Ja't dic jo, Lleó, que els meus admiradors, *post mortis*,—veus ja sé de llatí—han tingut un migrat, un trist pensament al posar-me d'espatlles a l'esglèsia, al menys m'hi haguessin entaforat, dintre d'una capella, rendint-me tribut com a un dels Sants Patriarques del Teatre Català; aleshores, les beates, no em mirarien de cua d'ull, em

—No t'agrado aixís, amb berret d'home?
—No gaire, perquè penso que lo que avui fas amb el berret demà ho faràs amb les calces.

resarien oferint-me novenes i parenostres i amb oli o cera em farien lluminàries.

La meva més gran alegria hauria estat trobar-me entre vosaltres, que no feu tuf de panteó ni fortor d'incens; que a les nits us deixen dormir tranquils i al matí l'aurora us desperta amb el cant dels ocells, mentre a mi em desperten els carros dels hortolans que porten coliflors, àpits i demés verdures a la Boqueria, o bé les campanes del cloquer de Sant Agustí, quan toca el sagristà a missa primera.

De sobres saps Lleó, i en les nostres excursions ho havies notat, que una de les meves flagueses humanes era la d'ésser un fervent devot d'En Pantagruel; doncs bé, mentre vosaltres en els vostres barris, rodejats de jardins, us han instal·lat un luxós restaurant de primera, que francament us envejo, jo tinc d'acontentar-me amb un hostal de segona i mercès. Què hi farem! Pacència.

Tinc el pressentiment de què en aquesta plaça no hi faré any de tretze mesos; em sembla que me'n treuran; per si em donen el deshauci ja t'ho faré saber; em vendré el panteó als encants, compraré una columna per l'istil de les vostres i cap al parc falten caps, que és on em tenien d'haver posat.

Nós amb nós, com diuen els de Caqués.

Adéu, saluda als amics i rep un abraç del *Savi Hermini*, nom amb el que recordaràs m'havia batejat En Pinós, quan representàvem el *Bertoldó*, de la trinitat: Pitarra, Feliu i Codina i Molas, vers fonaments dels nostres humils monuments.

El portador del Missatge,
MOSSÈN BORRA

Història d'En Melcior Garra

EN Miquel Tesa n'estava més que content de l'hèroi d'aquesta veritable història, tant content que encara no feia una setmana que el tenia amb ell i ja li comprà un ganivet; era de la marca del am i no tenia punxa, però tallava com un vidre; cert que En Melcior no estava acostumat a presentalles, però

el regal d'aquell ganivet li feu més efecte que si l'hagués besat sa mare, cosa a la qual tampoc estava acostumat.

DANCES DEL TEMPS

Un fox-trot primaveral,
amb el dolç maig s'inicia:
la Festa de la Poesia
el balla amb l'Art Nacional.

Es llevaven dematí, no molt molt; munyien. A En Melcior li agradava ficar els dits dintre la llet escumjanta i tebiona, ell prou sabia que si les dones ho haguessin sabut, dient: Ex! refusarien la llet, però aquest mal pensament era encara temptació per a ell i a la facècia de ficar-hi els dits hi afegia la d'escupir a dintre els pots. Si la llet li agradés, potser n'hauria begut i omplert amb aigua el buit que sa gola deixés en ells. Felicitment per les parroquianes no li agradava; tocar-la, mirar-la, porquejar-la (parlem clar), això sí, però beure'n? de cap de les maneres.

Aquesta repugnància indubtablement responia a que la de sa mare no era bona; això ja ho deien per tot arreu al poble.

Després de deixar seques les mamelles inflades de tot el remat, En Melcior menjava un mós de pa, feia un traguè i anava a repartir el desdejuni per les cases principals i llunyanes. El pastor y sa muller repartien a les que, més fieturoses o humils, anaven a cercar l'aliment a la botiga o corral que de tot tenia càn Miquel.

Després de repartida la llet, En Melcior entrava a l'es tanc i recullia el diari d'En Miquel i tornava a casa. Allí ja l'esperava l'esmorzar, un abundant esmorzar. Monjetes, bledes, cols, faves, patates (segons el temps), acom panyat sempre de tall, bacallà o cansalada, però tall. De vegades, quan la gàbia dels caragols era plena i les bèsties ben desdijunades, En Miquel cridava a la dona i els feia rentar bé, En Melcior tornava del bosc carregat de pinassa i a l'endemà es feia la gran peterrellada i marit muller i Garra s'omplien el ventre de cargols, pa, vi i all-i-oli fins a dir fava.

Acabat l'esmorzar, En Miquel llegia *La Publicidad*, (la d'aquells temps, no la d'ara) i En Melcior escoltava i s'instruïa. Després baixaven al hort, el vell s'agafava al llibant del pou i anava treient galledades d'aigua que abocava a la pila d'on queien al safareix destapat i del safareix al hort. En Garra amb el càvec, tapava i destapava els solcs on s'engreixaven tomaqueres, monjeteres i enciams. Alguns dies En Miquel l'enviava a collir herbes per als conills; complia bé, no s'entretenia com abans en empaïtar sargantanes, lo que si feia era fixar-se en el ter rer i acabà coneixent-lo pam a pam.

Dinaven aviat; a la Tardor, Hivern i Primavera abans de les piadoses, en acabat treien les cabres, En Miquel xiulava a la gossa i a pasturar tots.

Duien bastó tots dos, caminaven poc a poc i feien sempre un camí mateix que els conduïa a la carena. Era un camí que serpejava, amb vinyes a tots dos costats, unes vinyes clapades de grans garrofers xaparros, dalt a la serra es veïen els pins, a les vorades hi havien esbar zers i etzebares. La terra devallava suaument amb lleuge res ondulacions que no arribaven a turonets, quan hi passaven a mig dia, si feia bó, la llum vibrava sobre el paisatge groc a l'hivern, vert a l'estiu, vermell de la pam polada seca a la Tardor. Al fons, en tot temps la gran mar blava.

Mentres caminaven costa amunt En Miquel instruïa a En Melcior de mil coses i li contava de terres miraculo ses que ell vegé quan soldat. Un vaixell que passava allà lluny li fou pretexte per a descriure-li unes illes amb negres i micos i arbres grossos com sis garro fers. En Garra quasi no s'ho creïa, ni això, ni que en aquells països el pastor s'hagués barallat com una fera. El vell ho conegué i al tornar a casa després de donar el morenc a les cabres li mostrà tres medalles per son braó conquerides. D'aleshores tot lo que En Miquel deïa era cosa de fe per a En Melcior.

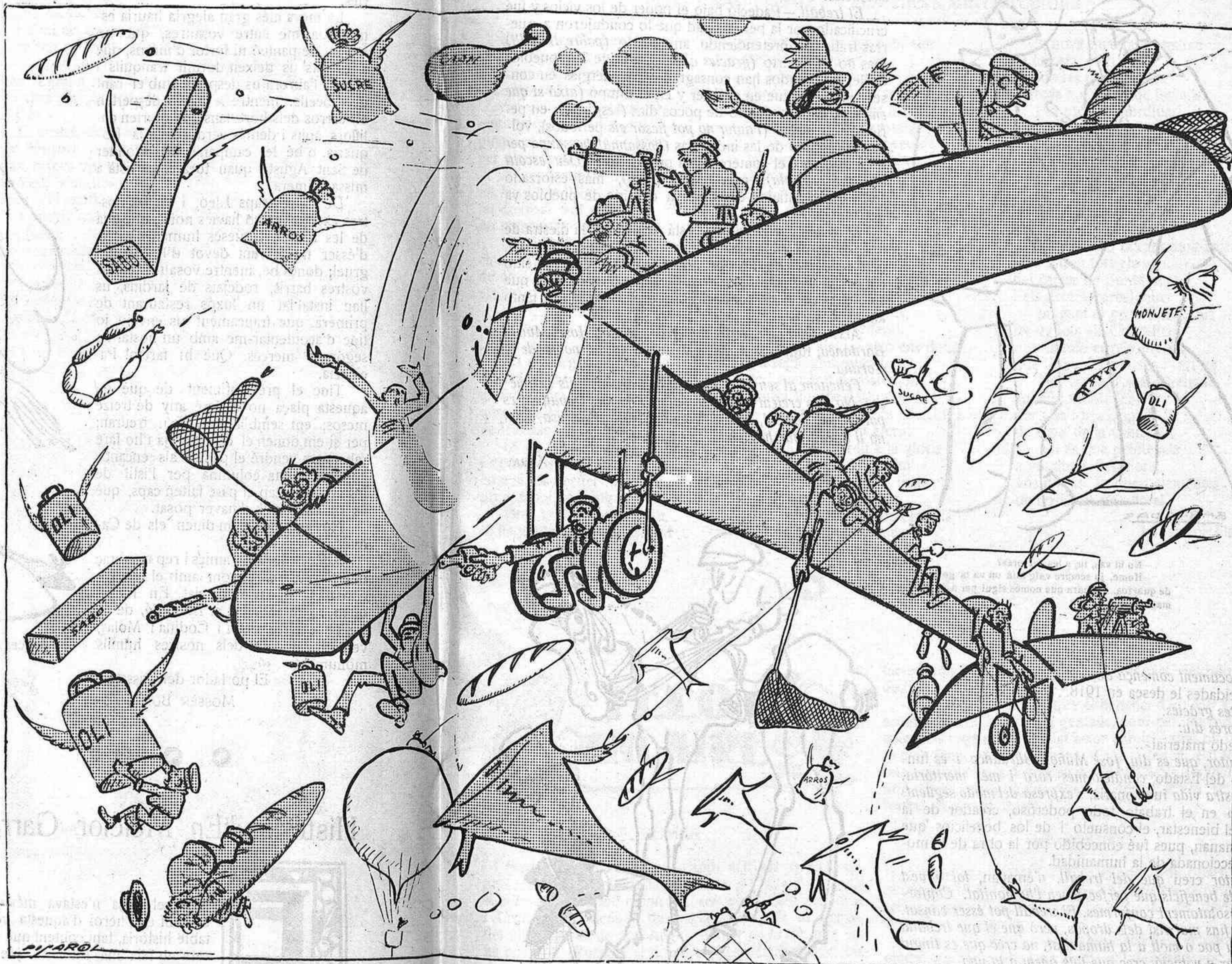
R.

GIOSARI

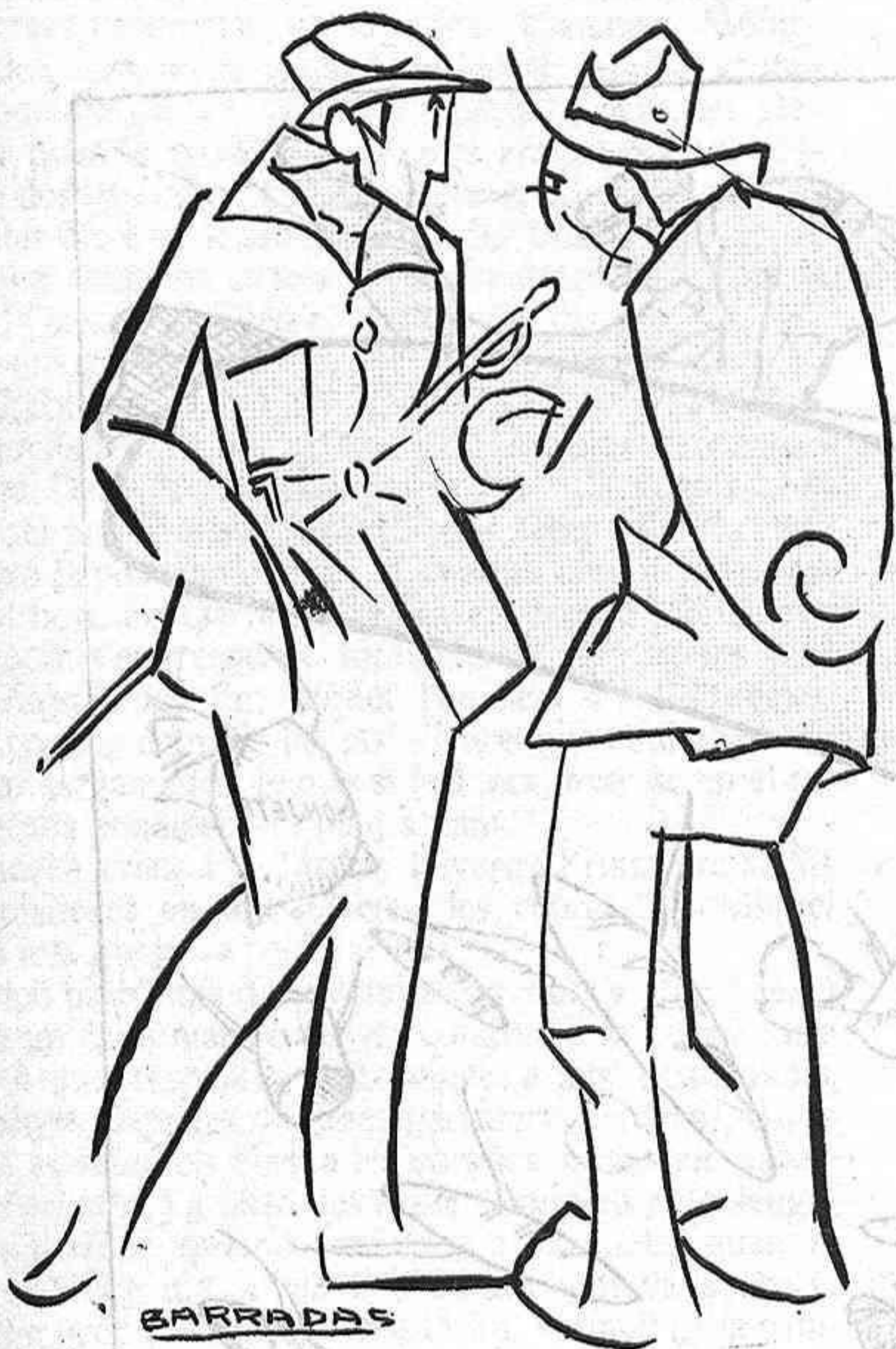
«EL CREDO MATERIAL»

Espanya va entrant en el bon camí. La santa afició al sant treball, que, segons diuen els que hi entenen, rege nera al home, i el reconforta, ha arribat fins a la Coruña. D'allí havem rebut aquest document que se'ns prega que el reproduïm.

NOU SPORT BARCELONI

La caça de les subsistències.

—No hi vas, tu, a les carreres?
 —Home, jo sempre vaig allà on va la gent de quartos... encara que només sigui per a demanar-los en.

*El document comença així:
 Felicitades le desea en 1918.*

Moltes gràcies.

Després diu:

«Credo material».

I l'autor, que es diu José Muñoz Bardanca i és funcionari del Estado, condició més rara i més meritòria, en la nostra vida funcionaria, s'expresa del modo següent:

Creo en el trabajo todo poderoso, creador de la honra, el bienestar, el consuelo i de los beneficios que de él emanan, pues fué concebido por la obra de la moral perfeccionada de la humanidad.

L'autor creu que del treball, n'emanen, tot aquest rengle de beneficis que perfeccionen l'humanitat. Conformes. Absolutament conformes. El treball pot ésser cansat, avorrit, fins mal vist dels dropos, però que el que treballa beneficia poc o molt a la humanitat, no crec que es tingui de passar a votació, crec que tots anem a la una.

Anem seguint.

El treball.—Nació de la necesidad que el ser humano ha tenido al venir al mundo a cumplir su misión de servirse mutuamente, ya que el productor lo disfruta en primer término.

Aquesta creencia vol dir, que els uns tenim de treballar per als altres; però amb preferència ésser productors.

El consumidor no disfruta, i menys si li apugen les subsistències.

El treball.—Padeció bajo el poder de los vicios y fué crucificado por la perversidad que lo condujeron a guerras fratricidas, pretendiendo aniquilarlo (pobre treball) mas no ha muerto (gracies a Déu), porque los pueblos civiles y honrados han consagrado sus energías en conservarlo incólume en el taller y en el campo (això si que ens esperança) y dentro de pocos días (respirem), en períodos no largos (l'autor no pot ficar els períodos), volverá al mundo de las industrias (hossanna! hossanna per les indústries), el comercio y la producción (Déu escolti aquesta profecia), más fuerte (bien), más esforzado (bravo!), levantando el ánimo ya decaído de pueblos ya derrumbados.

El treball (acaba dient), está sentado a la diestra de los progresos y los adelantos (no sabem a la dreta de qui, però sempre és un lloc de preferència), y de este sitio tan preferente (vol dir la dreta), vendrá a enseñarnos que sólo él es capaz de conducirnos a la felicidad, que tanto anhelamos.

Així acaba el «Credo material», de don José Muñoz Bardanca, funcionario del Estado, firmat al poble de la Coruña.

Felicitem al senyor Muñoz, a la Coruña, i als coruñesos. No més creient es pot treballar i no més treballant es pot creure. Som-hi, doncs! Vinga el mall i l'enclusa, i qui no li agradi que ho deixi.

XARAU

*El Jockey.—Descuidi, que'l faré guanyar.
 El Cavall.—No se'l cregui; aquest, moltes garrofes, moltes garrofes, però no me'n dona mai cap.*

Als molt il·lustres Concellers de Barcelona

Quina alegria més trista
 ha commogut als veïns
 del carrer de Bonavista
 i als demés barcelonins
 del poble i l'aristocràcia
 que surten a donà un vol
 pujant el passeig de Gràcia
 per a pendre a gust el sol!
 Al capdamunt s'hi aixecava
 un *barracón* lleig i gran,
 fet de fusta, que semblava
 un magatzem del Encant,
 on hi havia hagut teatre,
 cine i altres diversions
 de *atracció*, que a més de quatre
 els treien les *atraccions*,
 fins que al últim hi va raure
 un *garage* tan poc polit,
 que el mirar-lo feia caure
 la cara d'averkonyit.
 Prò encara més ho enlletgia
 un tancat de mal oreig,
 que la ratlla interrompia
 de les cases del passeig,
 fet de pedra mal tallada
 i de maons cantelluts,
 com si fos per fer-hi estada
 un comboi de húngaros bruts.
 Però un dia, no fa gaire,
 hi hagué trasbals molt seguit

de gent que es donaven aire
 treballant de dia i nit,
 i hem vist que de la barraca
 qua feia angunia i mareig,
 n'han fet una quadra maca
 que fins adorna el passeig.

—Al fi, passant-hi revista
 amb goig, deien els veïns
 del carrer de Bonavista
 i els demés barcelonins,
 al fi ens lliuren de la ronya
 de aquest tancat fastigós
 que tenir-lo fa vergonya
 en un passeig tant hermós.

Hem vist acabar les obres
 de la nostra Catedral!
 are veiem els manobres
 treient aquest lloc fecal.

Quina alegria això ens donal
 pel segle vint quin honor
 de haver tret de Barcelona
 aquest lloc de deshonor!

Mes ¡ai! que no és la victoria
 mai de assoliment etern:
 quan hom se creu a la gloria
 es troba que és al infern!

Aquella tanca tant lletja
 l'han tornat a refermar
 i no han deixat ni una escletxa
 per on poder-hi mirar

la nova quadra de marca
 de torreta, com si fos
 una de les de Vallcarca
 portada a aquell lloc formós.

I lo més extraordinari
 resulta que el nou local
 que allí s'aixeca a precari,
 és d'un senyor Concejal
 que no ha tingut prou agalles
 segons es veu, ni poder
 per fer caure les muralles
 que li tapen el taller.

Per çò amb la cara molt trista
 s'ho miren tots els veïns
 del carrer de Bonavista
 i els demés barcelonins

pregant al *gran* Consistori
 fet de tots els Concellers,
 que calmin el rebombori
 que hi ha per plasses i carrers
 fent caure d'una estrebada
 aquell innoble tancat,
 per una forta brigada
 de Casa de la Ciutat.

I si és una penitència,
 a vosaltres, Regidors,
 vos direm: Tingueu clemència
 de nosaltres pecadors!

UN VEÍ DE GRÀCIA

ROMEA

Segueixen representant-se amb èxit els quatre sainets reproduïts en la festa dedicada a l'Iscler Soler, *La Baldirona*, *El malalt crònic*, *El ret de la Sila* i *A casa l'Alcalde*; no podent-se, desgraciadament, dir lo mateix del últim drama de don Angel, *Al cor de la nit*, que no ha portat al «Romea» el nombre d'espectadors que era de desitjar.

Sobtadament, a tall de cartutxo de perdigons, ens encolomaren l'altra nit una estrena, mal colocada en els cartells, doncs se donà a primera hora: *La Sucursal de Indian Company, etc.*, una pretensió de sainet, ben observats alguns tipus i escenes, però que no arriba a interessar. L'autor, senyor Gelabert, tingué a bé no presen-

tar-se amb tot i els aplaudiments que part del públic li dedicà.

Amb això i amb dir que el benefici d'En Mir fou un aconeteixement, tant per la gentada, com per les ovacions com pels regalets al festejat actor còmic; i amb dir també que el dimecres, o sia abans d'ahir, degué estrenar-se una comèdia amb dos actes de l'Avelí Artís, *La llum dels ulls*, queda feta la ràpida ressenya de la darrera setmana teatral en aquest teatre.

NOVEDADES

Triomf personal d'En Morano en la major part de les obres que vé reproduïnt, entre les quals cal remarcar: *El collar de estrelles*, *Juan José*, *La comedia del honor* i *El negoci es el negoci*.

Per a ahir, dijous, estava anunciada l'estrena de la comèdia dramàtica—ai, que tinc!—d'En Muñoz Seca, *La Casona*. Ens reservem un petit judici per a la setmana entrant.

NUEVO

Quan se parla d'aquest afortunat teatre, no cal pas entrar en detalls ni en consideracions. S'ha de dir netamen-

SENTINT LA MURGA

—Què m'ha d'agradar el vostre só, si d'ençà que sonen, que feu ploure!

que tot 'o que s'hi fa es interessant i que En Rambal i companyia tot ho fan bé. ¡Cómo no?... si són veritables pel·lícules parlades i posades amb tot l'aparell que requereixen llurs interessants arguments!... Trucs meravellosos, sensacionals espectacles, demanin i trïin que amb els títols paguen: *El sillón de la muerte*, *El hombre invisible*, *Turbillon o El faro de los ahorcados*, *El fantasma negro o Los misterios del Círculo Azul*.

Vaja, que ens hi trobarem!...

ESPAÑOL

La companyia vodevil·lesca dirigida per En Robert ha cedit aquesta plaça forta del popular *Paralel* a la companyia lírica d'En Vallejo, que treballava al «Bosque». Ahir degueren inaugurar amb *La Generala*, *La cara del ministro* i altres.

Tenim entès que hi donarà molt poques funcions.

Bona sort!

GOYA

Confirmant la curta nota de la setmana passada, realment, allò de l'Arniches, ¡*Que viene mi marido!*... ha sigut un èxit i donarà entrades a l'elegant teatret de la Ronda. Es tracta d'una obra desballestada però que té una gràcia estupenda, la prova és que fa riure molt i la gent ne surt satisfeta de debò.

Els interpretadors, ne treuen molt partit.

Les meves felicitacions al amic, Blasco.

Aquests nois de la *Peña Rhin* són els únics.

Ara que la benzina va cara i escassa, que s'usa alcohol i fins coses pitjors per a fer anar els motors dels autos i motos; ara que els nostres Clubs més importants, porucs, no s'atreveixen a fer gairebé cap cursa, ells, valents, continuen realitzant com si tal cosa, contra vent i *mareia*, la seva cursa anyal en l'històric circuit del Penadés, que n'és punt de sortida Sitges, la bella, niu de flors i d'artistes, perla de Garraf.

Enguany, com sempre, ens trelladarem a la riolera vila. En voleu d'autos i motos i sides? En voleu de senyoretetes i de joves sportmens? Realment seria una llàstima si mai sospenguessin aquesta cursa que porta un aplec tan simpàtic de joventut.

Però deixem-nos de lirismes. Anem al grà. De les motos se n'emportà el primer premi una *Motosacoche*; dels sides un *Indian*. Lo qual vol dir que les marques al·liades encara són les mestresses del nostre mercat. No hi han pogut arribar els alemanys en aquest ram.

Dels autocicles l'*Ideal* se n'emportà la palma. Tres cotxets, dos classificats: primer i segon lloc, una cursa espeterrant. Els *David* feren figa; i això que se'n presentaren la friolera de vintiu. Se'n classificaren tres, però a la cua.

I després d'haver disfrutat un dia de sol, esports i bones vistes ens en entornarem a Barcelona, esperant el diumenge que vé, que amb les curses de cavalls també disfrutarem de valent.

Ja cal que a l'Hipòdrom de càn Tunis (que és el nostre Longchamps) no hi manqui ningú, ni els aficionats a la cria del *noblebruts*, ni els elegants d'ambdós sexes que tots hi han de fer el seu paper.

Amen.

FLY

ESQUELLOTS

La qüestió de la carn sembla que estigui en vies de arreglar-se per la municipalització del servei d'abastament.

Així sia. Fins ara la taxa no havia servit de res.

La escassetat de bestiar era causa de martingales entre venedors i abasteixedors i, en resum, el públic és qui pagava els plats trencats.

—«Aquí van cinc ulls de bou, si em dones mitja vedella més.»

—«Aquí la tens.»

I aquests cinc ulls de bou es tornaven cinc ulls de la cara per a cada consumidor que anava a les taules a comprar carn.

Perquè, naturalment, els venedors no hi poden perdre!...

Dissabte passat va posar-se la primera pedra de la projectada presó de dones.

Per més que sigui per a millorar la condició de les preses, heu's aquí una trista inauguració a la qual no hauriem assistit encara que el Governador i el General ens hi haguessin convidat.

Però... no tinguin por, que les obres d'aquesta presó ja s'enllestiran aviat, ja.

Ja quedarà acabada més depresa la Presó, que els monuments de Mossèn Cinto i d'En Pi i Margall.

El duc de Solferino ha entrat a formar part de la Lliga Antiduelista de Catalunya.

Trobem molt natural que aquest senyor se faci d'una associació contra els desafios.

Presenta tant de blanc, la seva corporal...

Ha sigut concedida especial autorització al amo del kiosc de begudes de Canaletes, per a que en ell «hi faci obres de caràcter monumental.»

Ai ai ail... Estem escamats.

Un kiosc-monumental ens fa una por!...
Vols-t'hi jugar que, en vista del èxit d'En Gargallo, ens hi aixecaran una xemeneia!...

Notes de casa:

—De la «Schola Orpheònica», rebérem una atenta invitació per a la festa literària-musical celebrada el diumenge passat en són hostatge social.

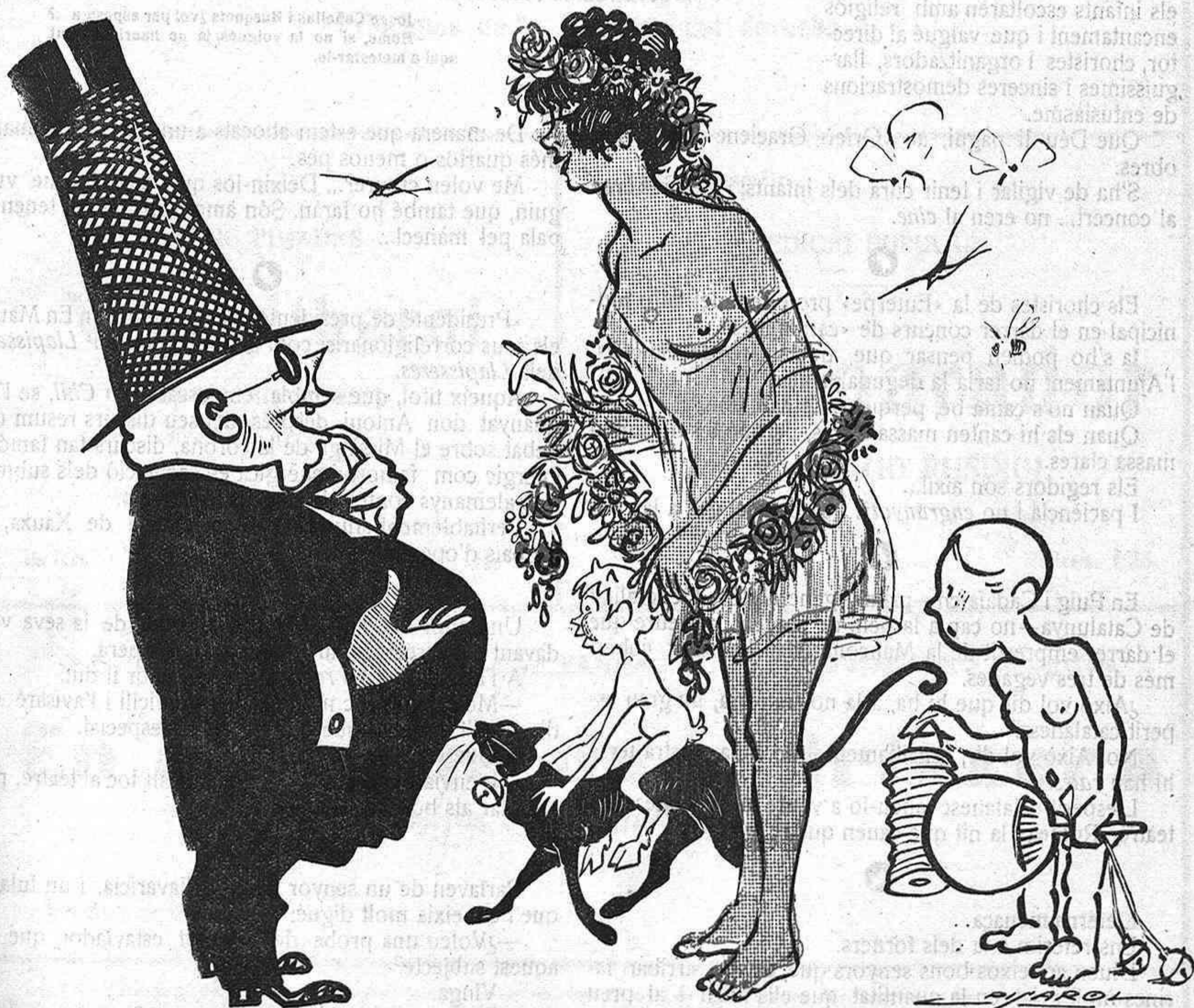
—De don Joan Noguera, sardanista, una comunicació anunciant-nos que la celebrada orquestac-obra «La Principal», de Perelada, està a disposició de les empreses.

—De la Lliga de Defensa del Districte II, una invitació per a assistir al estreno de una revista *El paraninfo del arte*, dels senyors Ventura i Cuerva.

—Del Comitè Executiu del Monument a Monturiol, una tarja de convit per al acte inaugural, que degué celebrar-se ahir, a Figueres.

—I de l'Agrupació Horaci, de Reus, una convocatòria per al Certàmen Literario-Social que ha organitzat i per al qual s'admeten treballs fins al dia 8 de juny.

A tots mercès.

—Anem a pams, vostè és la Primavera o una senyora d'aquestes que surten al «baudevill»?...

Sabut és que són moltes les senyores i senyoretetes americanes que s'allisten com enfermeres per a anar al front de França.

Però no les admeten a totes. Abans, tenen de passar per un exàmen de valentia.

Sabeu quin és aquest exàmen de valentia?

Molt senzill, un metge psicòleg de Nova-York ho ha ideat: les tanquen en un quarto i els hi engeguen un ratolí viu.

La candidata que fa menys xisques i menys contorsions, aquella és admesa com enfermera.

Esplèndida festa, la que diumenge passat dedicà l'«Orfeó Gracienc» als nois de les Escoles Nacionals, en «Eldorado».

Un concert escullidíssim de cants populars, art veritable, que els infants escoltaren amb religió encantament i que valgué al director, choristes i organitzadors, llarguïssimes i sinceres demostracions de entusiasme.

Que Déu li pagui, al «Orfeó Gracienc», tan bones obres.

S'ha de vigilar i tenir cura dels infants; i mentres eren al concert... no eren al *cine*.

Els choristes de la «Euterpe» protesten del fallo municipal en el darrer concurs de «caramelles»,

Ja s'ho podien pensar que, tractant-se de cançons, l'Ajuntament no faria la deguda justícia.

Quan no's canta bé, perquè no's canta bé.

Quan els hi canten massa clares, perquè les hi canten massa clares.

Els regidors són així!...

I paciència i no *engrunyatis* que deia el gat a la rata.

En Puig i Cadafalch—primer general de la Generalitat de Catalunya—no cap a la pell, de content, al veure que el darrer emprèstit de la Mancomunitat ha sigut cobert més de tres vegades.

¿Això vol dir que hi ha, a la nostra terra, un gran esperit catalanesc?

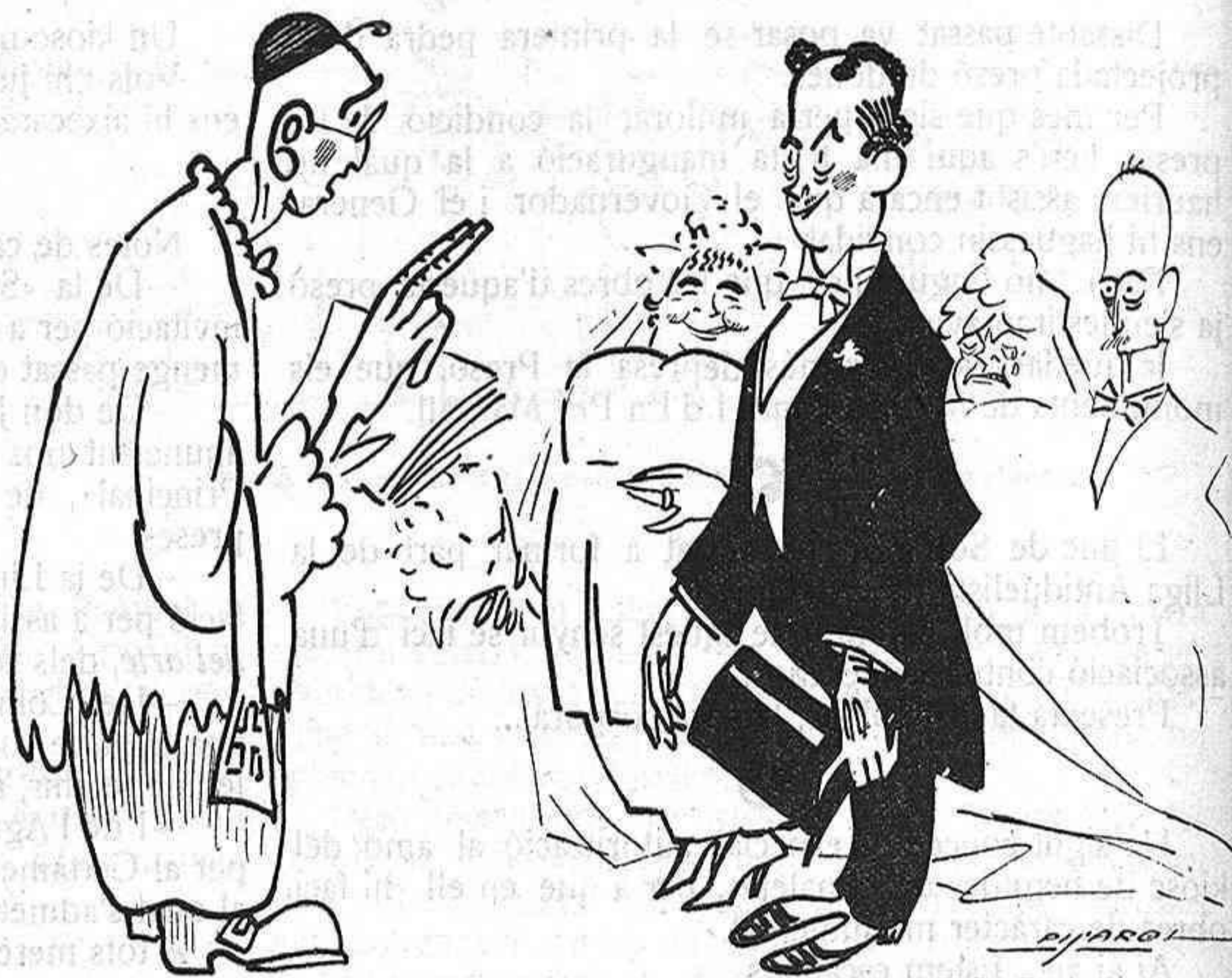
No. Això vol dir, senzillament, que a la nostra terra hi han *calés*.

L'esperit catalanesc aneu-lo a veure a la platea del teatre «Romea» la nit que cauen quatre gotes.

L'eterna menaça.

Ens referim a la dels forners.

Diuen aqueixos bons senyors que, de no arribar farines molt aviat, en la quantitat que ells fixen i al preu que volen. «la panaderia se verá obligada a restringir la elaboración o a aumentar el precio del pan».

EFFECTES DE LA PRIMAVERA

—Josep Cañellas i Busquets ¿vol per esposa a...?
—Home, si no la volgués, ja no hauria vingut aquí a molestar-lo.

De manera que estem abocats a un terrible dilema: o més quartos o menos pès.

Me volen creure?... Deixin-los que facin lo que vulguin, que també ho faràn. Són amos del llevat i tenen la pala pel mànec!...

«Presidente de presidentes» l'anomenen an En Maura els seus correligionaris; com si diguessim: el *Llapissera dels Llapisseres*.

Aqueix titol, que sembla empescat d'En *Chil*, se l'ha guanyat don Antoni després del seu discurs resum del debat sobre el Missatge de la corona, discurs tan famós i enèrgic com famosa i enèrgica és l'actuació dels submarins alemanys contra els vaixells espanyols.

Veritablement aquest dolç país, enveja de Xauxa, és un país d'opereta.

Un tenor bastant dolent fa la prova de la seva veu davant del director d'una companyia d'òpera.

A l'acabar la seva *romança*, el director li diu:

—Molt bé. Prenc nota del seu domicili i l'avisaré els dies que'l necessiti que serà en un cas especial.

—Qué vol dir?

—L'enviaré a cercar el dia que's cali foc al teatre, per a cridar als bombers.

Parlaven de un senyor donat a l'avarícia, i un fulano que'l coneixia molt digué:

—¿Voleu una prova de lo molt estaviador que és aquest subjecte?

—Vinga.

—Doncs han de sapiguer que aprofita una verruga que té a la nou del coll per a botonar-se la camisa.

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

PREMI FASTENRATH

LA "NIÑA GORDA"

Novel·la d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Un tom 8.º imprés sobre paper de fil

Ptes. 4

NOVEDAD

NOVEDAD

F. Ribera y Pastor

Lógica de la libertad

Principios de la Doctrina del derecho

Un tom 8.º

Ptes. 5

Obra nova

PUIG PUJADAS

Vida d'heroi

NARCÍS MONTURIOL

inventor de la na-
vegació submarina.

Un tom

Ptes 5

Acaba de sortir

EDICIÓ POPULAR

L'acaparador

Per SANTIAGO RUSIÑOL

Ptes. 1'25

D'AQUÍ POCOS DIES ES POSARÀ A LA VENDA

Frederic Pujulá

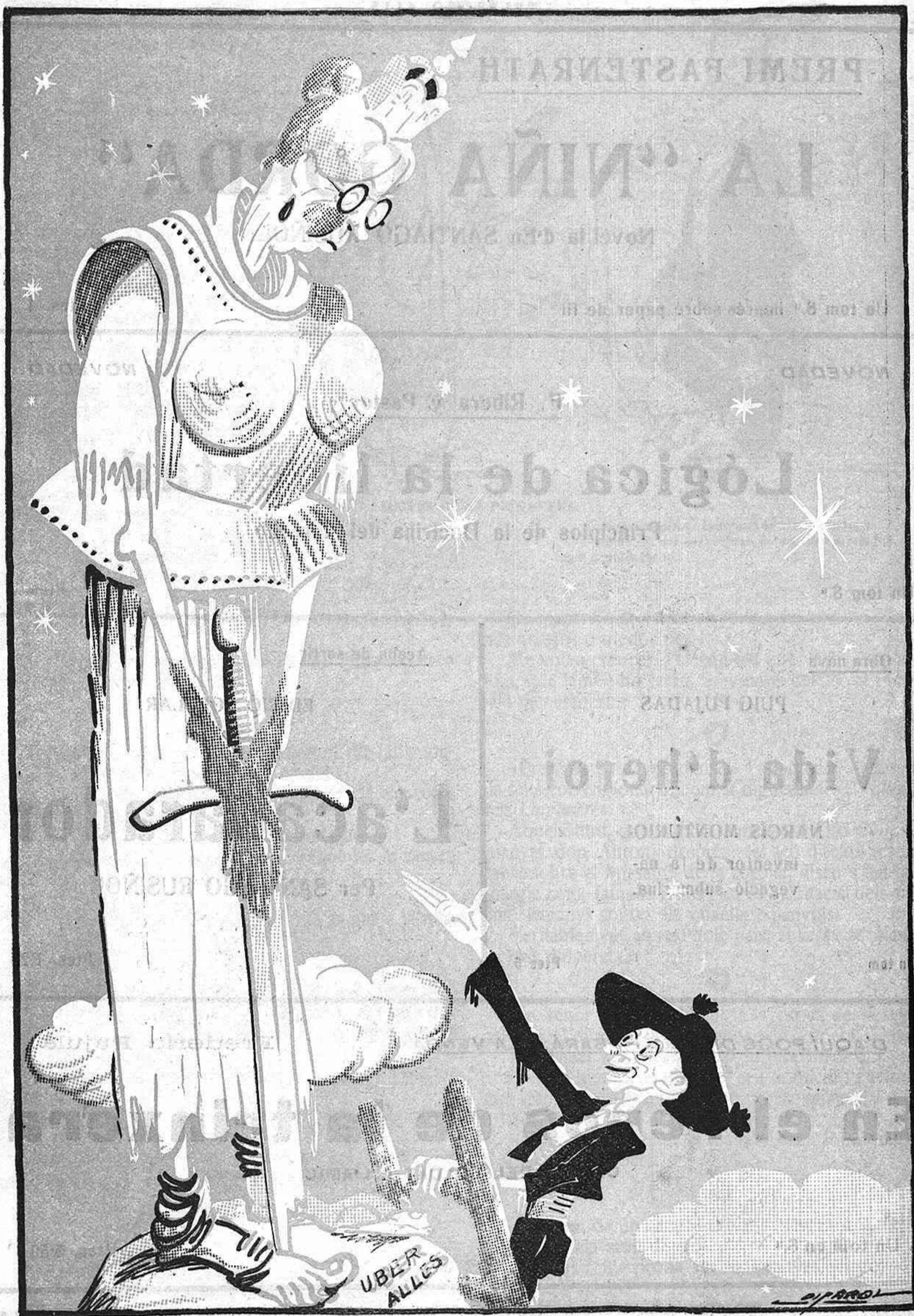
En el repós de la trinxera

CARTES DEL SOLDAT A L'AMIC

Un tom en 8.º

Ptes. 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'ALTA ALEMANYA

—Efectivament, senyora. Després del Govern d'Espanya, no trobaríem ningú que estés a més altura que vostè.